

Charter School (A Case Study in Bursa)

Rüyam Küçüksüleymanoğlu*

ABSTRACT. The study is about charter schools which are becoming more popular in Turkey after 1990s. In this research, the application of charter schools in Bursa is presented. Then, the problems concerned are determined and some suggestions are given. In the first part of the study, some basic information about charter schools is given. Then qualitative research results of charter school research in Bursa in 2004-2005 academic years are presented. In the last part, there are suggestions and discussion of the study.

Key Words: Charter school, qualitative analysis, Bursa

Purpose and significance: The reasons such as the dispersed settlement units due to the geographical structure of the country, the high migration rate observed in some regions, and the effort to increase the quality of the education together with the simultaneous effort to decrease the costs of education made it necessary to put the charter schools into practice in Turkey. The aim of the present study is to investigate into the charter schools practice in Bursa, to bring light to the related problems and to suggest possible solutions to these problems. To reach this aim, the answers were sought for the following problems:

- 1) What are the numerical data concerning the charter schools practice in the province of Bursa?
- 2) What is the condition of the charter schools and what are the problems faced in the eyes of the administrators, teachers, students and parents in the province of Bursa?
- 3) What do the administrators, teachers, parents and students suggest making the charter schools successful?
- 4) What is the cost of the charter schools in the province of Bursa?

Methods: The study was designed according to the case study model with the aim of presenting the current status of charter schools in Bursa, Turkey. The data gathered from the interviews with the 8 administrators, 10 teachers, 21 parents and 32 students are taken into consideration. Document analysis was carried out by using a form developed by the researcher.

Results: The study demonstrated that the planning of the charter schools in Turkey is thought to be made improperly. The authorization and responsibility area of the headmasters of the charter schools s center schools should be enlarged. The issue of the circumstances under which the schools closed will be utilized should be promptly settled. The tools and materials from the schools closed should be given out to the schools in the center equally. The charter schools with its present condition cover only the primary school students. However, the government should extend this to the secondary education institutions as well so as to make the project achieve the ultimate goal. The accompanying teacher is very important for the security of the students and the communication between the village and the center. The Ministry of National Education should inspect the practice of accompanying teacher and bring sanctions. Moreover, it should make the job attractive by giving accompanying teachers salary and traveling allowances.

Discussion and Conclusions: One of the most important goals of the developing countries is to be able to increase the urbanization rate in the total population. One of the advantages of the charter schools in the middle and long run will be this. This practice should be adopted in all the cities as soon as possible and the scope of the practice should be extended. This is very important for increasing the rate of urbanization and schooling.

* Öğr.Gör.Dr. Rüyam KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, ruyamk@superonline.com

Taşınmalı Eğitim (Bursa İli Örneği)

Rüyam Küçüksüleymanoğlu*

ÖZ. Bu araştırmada son yıllarda Türkiye’de yaygınlaşan taşınmalı eğitim ile ilgili olarak Bursa ilinde yürütülen uygulama, uygulamada karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri sunulmuştur. Araştırmada 2004-2005 öğretim yılında taşınmalı eğitim kapsamında yer alan taraflar ile görüşmeler yapılarak Bursa ilinde taşınmalı eğitimi ilgilendiren çeşitli nitel ve nicel veriler sunulmuştur. Araştırmanın sonunda elde edilen bulgulara göre taşınmalı eğitim ile ilgili çeşitli yorum ve önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler Taşınmalı eğitim, Niteliksel analiz, Bursa

GİRİŞ

Nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan veya öğretime elverişli olmayan eğitim kurumlarındaki öğrencilerin seçilen merkezlerdeki eğitim kurumlarına günü birlik taşınarak eğitim öğretim etkinliklerinin yürütülmesine taşınmalı eğitim denmektedir. Taşınmalı eğitim uygulamasının en önemli hedefi ülke genelinde eğitimin yaygınlaştırılmasıdır ki bu devletin vatandaşlarına karşı yüklediği en önemli sorumluluklardan biridir. Ülkenin coğrafik yapısından dolayı yerleşim birimlerinin dağınık olması, bazı bölgelerde gözlenen yoğun göç, bir yandan eğitimin niteliğinin yükseltilmesine çabalarken diğer yandan eğitim maliyetlerinin azaltılması gibi nedenler Türkiye’de taşınmalı eğitim uygulamasını gerekli kılmıştır.

1989–1990 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan taşınmalı eğitim sürecinde bugüne kadar 170 trilyon YTL’ yi aşkın harcama yapılarak 1.839.454 öğrenci taşınmıştır. 2004–2005 öğretim yılında 25.510 okulun 603.017 öğrencisi merkezlerdeki 5050 okula taşınmıştır. Aynı yıl taşınmalı eğitim için 80 milyar YTL harcanmıştır (arsiv.hürriyetim.com). Taşınan öğrenci sayısı ve maliyet hesapları dikkate alındığında taşınmalı eğitim uygulamasının verimli bir şekilde yapılmasının gereği ve önemi açıkça ortaya çıkmaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı Bursa ilindeki taşınmalı eğitim uygulamasını ve sorunları ortaya koymak ve çözüm önerileri getirmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Bursa ilinde taşınmalı eğitim uygulaması ile ilgili sayısal veriler nelerdir?
2. Bursa ilinde yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilere göre taşınmalı eğitimde var olan durum ve karşılaşılan sorunlar nelerdir?
3. Yönetici, öğretmen ve velilerin taşınmalı eğitimin başarılı olabilmesi için önerileri nelerdir?
4. Bursa ilinde taşınmalı eğitimin maliyeti nedir?

Bu araştırma bulgularının taşınmalı eğitimin konusunda yürütülecek çalışmalara ve sorunların tartışılıp, konunun yaygınlaştırılmasına katkıda bulunması beklenmektedir.

YÖNTEM

Tarama modelinde gerçekleştirilen bu araştırmada görüşme ve doküman analizi teknikleri kullanılmıştır. Bursa ili Milli Eğitim Müdürlüğü eğitim-öğretim şubesinden taşınmalı eğitim ile ilgili dosyalar, dokümanlar ve yazışmalar alınarak doküman analizi yapılmıştır. Doküman analizi sırasında

* Öğr.Gör.Dr. Rüyam KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, ruyamk@superonline.com

araştırmacı tarafından hazırlanan formlar kullanılmış ve gerekli veriler derlenmiştir. Bunun sonucunda Bursa ilinde taşınmalı eğitim ile ilgili sayısal bilgiler tablolaştırılmıştır.

Taşınmalı eğitim uygulaması ile ilgili öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi, veli ve muhtarlar ile 2004 Aralık ayı içerisinde, görüş ve önerilerini almak amacıyla görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde taşınmalı eğitimi yakından ilgilendiren yemek, refakatçi öğretmen ve servis, ulaşım, öğrencilerin uyumu, öğrencilerin okula devamı, köy açısından taşınmalı eğitim gibi konularda yarı yapılandırılmış sorular kullanılmıştır. Görüşme sırasında 4 ilçeden rasgele toplam 8 merkez okul seçilmiştir. Bu okullardaki 32 öğrenci, 10 öğretmen, 8 okul yöneticisi, 21 veli ve taşınan okulların bulunduğu köylerden 5 muhtar ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular iki bölüm halinde sunulmaktadır. İlk bölümde Bursa ilinde taşınmalı eğitim ile ilgili olan sayısal veriler sunulacaktır. İkinci bölümde ise taşınmalı eğitime ilişkin ilgili taraflar ile yapılan görüşme sonuçları görüşmeler sırasında değinilen konu başlıklarında görece sunulacaktır.

Taşınmalı Eğitim ile İlgili Sayısal Veriler

17 ilçesi bulunan Bursa ilinde 2004- 2005 öğretim yılında bir ilçe (Yıldırım) hariç toplam 16 ilçede 559 okul kapatılarak taşınmalı eğitim uygulamasına geçilmiştir. Bu okulların 13 tanesi öğrenci azlığı nedeniyle, 4 tanesi göç nedeniyle 542 tanesi ise taşınmalı eğitim uygulamasına geçilme kararı alındığı için kapatılmıştır. Ayrıca 5 köyde de okul bulunmaması sebebiyle taşınmalı eğitim uygulaması başlatılmıştır. Taşınmalı eğitim yapılan köy okullarının bir kısmında halen büyük sınıflar (6.-8. sınıf) eğitimlerine devam etmekte, sadece küçük sınıflar (1.-5. sınıf) taşınmaktadır. Bursa'da taşınan 139 Merkez okulun 37 tanesinde ikili öğretim, 102 tanesinde ise tam gün öğretim yapılmaktadır.

Bursa ilinde taşınmalı eğitimin başladığı 1997-1998 eğitim-öğretim yılından itibaren taşınan öğrenci sayıları tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Taşınan Öğrenci Sayıları

Eğitim Öğretim Yılı	Taşınan Öğrenci Sayısı	Yüzdeler Artış/Azalma
1997- 1998	12 363	
1998- 1999	17 389	40.7
1999- 2000	18 930	8.86
2000- 2001	17 182	-9.2
2001- 2002	16470	-4.1
2002- 2003	16514	0.3
2003-2004	14.786	-10.5
2004-2005	13.962	-5.6

Tablo 1 incelendiğinde 1999-2000 yılından itibaren taşınan öğrenci sayısında göreceli bir düşüş olduğu görülmektedir. 1999-2000 yıllarındaki öğrenci artışının nedeninin ülkede yaşanan ekonomik ve buna bağlı sosyal krizin olduğu düşünülmektedir. Tablo 1'den elde edilen veriler ışığında gelecek yıllarda Bursa ilinde taşınan öğrenci sayısının daha da azalacağı söylenebilir.

Öğrenciler merkez okullara minibüs ve otobüslerle taşınmaktadır. Taşıma giderleri için 2004-2005 öğretim yılında toplam 697 araç günlük, 3.262 YTL., yıllık ise 2.741 YTL. bedel karşılığında öğrencilerin taşınma hizmetini yüklenmişlerdir. Taşıma hizmeti yapacak olan firmalar ve taşıma bedelleri ihale sonucunda belirlenmektedir. Bursa ilinde taşınmalı eğitime geçildiğinden bu yana belirlenen taşıma giderlerinin yıllık taşıma maliyetleri tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Taşıma Maliyetleri

İlköğretim Öğretim	Taşınan Öğrenci Sayısı	Yıllık maliyet (YTL)
1997- 1998	12.363	227.33
1998- 1999	17.389	1.003,28
1999- 2000	18.930	1.890,85
2000- 2001	17.182	1.724,78
2001- 2002	16.470	2.736,41
2002- 2003	16.514	4.019,93
2003-2004	14.786	3.549,32
2004-2005	13.962	2.740,88

Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik koşullar nedeniyle taşınmanın maliyetinin 2000-2003 yılları arasında oldukça arttığı görülmektedir. Taşınalı eğitimin maliyetini, hesaplanmasında belli bir ölçüt yoktur. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne taşımayı yapacak firma veya kişiler ile dönem başında ihale yapıldığı belirlenmiştir.

Taşınalı Eğitim ile İlgili Tarafların Görüşleri

Araştırmanın bu bölümünde taşınalı eğitim uygulamasında tarafların her biri ile yapılan görüşme sonuçları sunulacaktır. Görüşmeler sırasında yemek, refakatçi öğretmen, ulaşım, öğrencilerin uyumu, öğrenci okula devamı konularında yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulara verilen cevaplar içerik analizi yöntemi kullanılarak derlenmiştir.

a- Yemek

İkili öğretim yapılan 37 okulda öğrenciler yemeklerini kendileri evden getirmekte, ya da okul kantininden almaktadırlar. Daha önceki yıllarda bazı okullarda taşınan öğrencilere okul aile birliği tarafından simit ve ayran verilmiş fakat okul yöneticilerinin belirttiğine göre bu uygulama diğer öğrenciler arasında hoşnutsuzluk yaratınca bu uygulamaya son verilmiştir. Ayrıca, okul yönetimleri ve öğretmenler böyle bir uygulamanın öğrenciler arasında ayırım yarattığına ve taşınmayan öğrencilerin içinde de böyle bir yardıma muhtaç pek çok öğrenci olduğunu vurgulamışlardır. Tam gün öğretim yapan okullarda ise taşınan öğrencilere verilen yemeğin ücreti Sosyal Yardımlaşma Vakfı tarafından karşılanmaktadır. Yine bu okullarda da isteyen öğrenciler yemeklerini kendi bütçelerinden olmak koşuluyla okul kantininden karşılayabilmektedirler.

Yemek yardımının yanında 1999 yılından bu yana Osmangazi ilçesinde taşınan öğrencilere İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve Kaymakamlık işbirliği ile giyecek yardımı da yapılmaktadır. Belirlenmiş bir mağazadan her öğrenci kendi beğenip seçtiği kıyafeti almaktadır. Bunun yanında birçok okuldaki hayırsever veliler ve bazı sivil toplum kuruluşları aracılığıyla çocuklara giysi yardımı düzenli bir şekilde olmasa da okul yönetimlerinin desteği ile sürdürülmektedir.

b- Refakatçi Öğretmen ve Servis

Taşınalı eğitim yönergesi 23. maddesinde taşınan öğrenci servislerinde birer refakatçi öğretmen bulunması maddesi yer almaktadır (meb.gov.tr). Bundaki amaç öğrencilere güvenli bir yolculuk için yardımcı olmak, merkez okul ve köyler arasında iletişimi sağlamak ve merkez okullarda yapılan eğitici ve sosyal etkinlikleri köydeki yerleşim birimlerine de aktarmaktır. Fakat maliyet ile birlikte sosyal ve coğrafi nedenlerden dolayı refakatçi öğretmen uygulamasının yürütülemediği öğrenci, veli ve muhtarlar ile yapılan görüşmelerde vurgulanmıştır. Refakatçi öğretmenlere yoluk ve yevmiye verilmemesi uygulamanın yürütülememesindeki en önemli nedenlerden biri olduğu düşünülmektedir. Ayrıca köyde bulunmak dahi istemeyen bir öğretmenin refakatçilik görevini yüklenmesini istemenin pek gerçekçi olmayacağı varsayılmaktadır. Sayılan tüm bu nedenlerden

refakatçi öğretmenin rolünü servis şoförleri üstlenmektedir. Nadiren, merkez okul öğretmenleri ya da yöneticileri yol üzerinde herhangi bir yere gideceklerse servis aracını kullanmakta ve bu sırada öğrencileri kontrol edip, velilerle iletişime geçebilmektedirler. Taşımali eğitim sisteminde refakatçi öğretmen uygulamasının bir sorun olarak durduğunu belirtmek olasıdır. Taşımali eğitim kapsamında taşınacak yerleşim birimi ile öğrenci sayısı dikkate alınarak öğrencilerin kaç araç ile taşınacağı, aracın izleyeceği güzergâh, duraklar ve saatler bir komisyon tarafından belirlenmektedir. Öğrenciler taşımali eğitimin servis boyutu ile ilgili olumsuzluk olarak sabah çok erken ve genellikle aç servis araçlarına bindiklerini, yollarda uykularının gelip midelerinin bulandığını bildirmişlerdir.

c- Öğrencilerin Uyum

Uyum konusunda öğretmen ve öğrencilerin birbirine benzer noktalara dikkat çektikleri saptanmıştır. İlköğretime doğrudan merkez okullarda başlayan köy çocuklarında uyum sorunu ya hiç olmamakta ya da çok kısa zamanda çözülebilmektedir. Fakat büyük sınıflarda bu sorun daha köklü bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Öncelikli olarak büyük sınıflara gelen öğrencilerin eğitim-öğretim açısından genellikle yetersiz oldukları için baştan daha çekingen davrandıkları öğretmen ve okul yöneticileri tarafından vurgulanmıştır. Akademik yetersizliklerini gidermeleri güç olduğu için ya kabuklarına çekilip küsmekte veya kendi içlerinde gruplaşmalar meydana getirip diğer öğrenciler ile iletişimlerini kopardıkları belirtilmiştir.

İlgili taraflarla yapılan görüşmelerden taşınan çocukların giysileri, tavırları, şive ve aksanlarının da uyum açısından sorunlar yaratabildiği ortaya çıkmıştır. Küçük sınıflar giysi, tavır ve aksanlarını çok kısa bir sürede ellerinden geldiğince değiştirip, merkez okullardaki öğrencilere uyum sağlarken büyük öğrencilerde uyum sağlama sürecinin daha güç ve uzun olabildiği öğretmenler tarafından dile getirilmiştir.

1.-5. sınıf öğrencileri hem öğretmen hem de öğrenciler ile daha kolay iletişime geçerken, 6.-8. sınıf öğrencileri arasında nadirde olsa çeteleşme, kendilerinden daha küçük sınıflardaki öğrencilere baskı uygulama ve zorbalık gibi olaylar görülebilmektedir. Fakat öğretmenlerinde vurguladığı gibi bu tür olayların köyden gelen öğrencilerin rehabilite edilmesiyle zamanla ortadan kalkacağı düşünülmektedir.

Merkez okullarda ki öğrencilerin çok az bir kısmı köyden gelen çocuklara karşı önyargılı ve anlayışsız davranabilmektedirler. Bu olumsuz durum zamanla sınıf öğretmenlerinin de uyarısıyla değiştirilmeye çalışılmaktadır. Köyden gelen öğrenciler genellikle merkezdeki okullarına çok çabuk alıştıklarını, köyü pek özlemediklerini belirtmişlerdir. Köyde kalmak istemediklerini, merkezde birçok yeni ve farklı şey gördüklerini (müze, konser, tiyatro, sinema vb.) bu nedenle büyüyünce köylerine geri dönmeyip, merkezlerde yaşam kurmak istediklerini ve merkezlerdeki orta öğretim kurumlarına gitmeyi hedeflediklerini vurgulamışlardır.

d- Öğrenci Devam Durumu

Köyden taşınan öğrencilerin okula devam oranları oldukça yüksektir (% 83). Sadece kendi isteksizlikleri veya velilerinin önyargıları sonucunda az sayıda öğrenci köyde yapılması gereken işleri bahane ederek devamsızlık yapmaktadırlar. Bu tip öğrenci ve veli ile öğretmen, yönetici veya muhtarlar görüşüp ikna etmeye çalışmaktadırlar. Muhtarlar ısrarla öğrencinin okula devamını engelleyen velilerin kanun gücü ile ikna edilmeye çalışıldığını belirtmişlerdir.

e- Öğretmen Veli İletişimi

Taşımali eğitim yönergesi 14. madde gereği taşınan öğrencilerin velileri ile en az üç toplantı yapılması gerekmektedir (meb.gov.tr). Ancak velilerin bir kısmı sadece öğretim yılı başındaki toplantıya katılıp diğerlerine katılamamaktadırlar. Öğretmen veli iletişimi yüz yüze pek yapılamamaktadır. Okulun veya öğretmenin istekleri muhtar veya servis şoförü yoluyla velilere aktarılmakta, veli toplantılarına genellikle seçilen bir veli temsilcisi katılmaktadır. Görüşme yapılan

muhtarlar, okul yöneticileri ve velilerin belirttiğine göre birçok veli devletin çocuklar için üstlendiği maddi külfetin büyüklüğünün farkındadır. Buna rağmen kimi veliler öğrencilerin taşınması yerine, kendi köylerinde eğitim almalarının daha sağlıklı olduğunu vurgulamışlardır.

f- Köy Açısından Taşınmalı Eğitim

Muhtarlar bazı velilerin ikna edilmesinin çok zor olduğunu hatta bir kısmının halen ikna olmadığı fakat devletin yaptırım gücü nedeniyle çocuklarını merkez okullara gönderdiklerini belirtmişlerdir. Veliler özellikle kız çocuklarını okula gönderme konusunda isteksizlerdir. Gidilen mesafenin uzun olması, servislerde erkek öğrencilerle beraber şoföründe bulunması kimi velileri endişelendirmektedir. Ayrıca nadirde olsa köydeki iş dönemlerinde veliler çocuklarını okula yollamamaktadırlar.

Muhtar ve velilerin belirttiğine göre çocuklar merkezlere gitmekten hayli memnundurlar. Tavır ve konuşmalarındaki fark gözlemlenmeye başlamıştır. Merkez okullara giden çocukların özgüveni yüksektir. Merkezlerde gördüklerini aileleriyle ve arkadaşlarıyla paylaşmakta ve buldukları ortama katkı sağlamaktadırlar. Çocuklarının büyüyünce köye mahkûm olmayacak olmaları velileri mutlu etmektedir. Öte yandan çocuklarının köyden kopuyor olmaları ve merkezlerde kendilerinininkinden daha iyi hayat tarzlarını görmelerinden kimi veliler endişe duymaktadırlar.

Görüşülen muhtarlar taşınmalı eğitimin köylerine yönetsel ve mali açıdan somut bir yarar getirmedini ifade etmişlerdir. Muhtarların da belirttiği gibi taşınan okul binaları verimli bir şekilde kullanılmamaktadır, çoğu atıl bir durumdadır. Bir kısmı düğün salonu, toplantı yeri veya ekin deposu gibi amaçlarla kullanılmaktadır oysa taşınmalı eğitim yönergesi 21. maddede belirtildiği üzere bu binaların kamu hizmetleri için kullanılması gerekmektedir (meb.gov.tr). 2004–2005 öğretim yılında Bursa da taşınan okullar ve boşalan binaların hangi amaçlarla kullanıldığı Tablo 4’ de verilmiştir.

Tablo 4. Taşınan Okulların Hangi Amaçlarla Kullanıldığı

İLÇELER	Öğretmen Lojmanı	İmam Lojmanı	Camii	Sağlık Ocağı	Halk Eğitim	Özel Kişilere tahsis	İzcilik	Muhtarlık	Lokal	Depremde Yıkılan	Halen Okul	Boş
Nilüfer											4	13
Osmangazi										1	1	12
Büyükorhan												34
Gemlik						3	2				1	13
Gürsu											4	
Harmancık	3	9		3	2	3		1	1		1	15
İnegöl				1	2				1		27	54
İznik										2	1	27
Karacabey	3	10	1	1			1		1	1	3	29
Keles	5	1	1			1		1				17
Kestel	5	1	1		1	1		1				13
Mudanya		3	1		1	2						23
M.Kemalpaşa					4			1	1			73
Orhaneli	1											49
Orhangazi							1					15
Yenişehir	1	5	1	1		2						33
TOPLAM	18	29	5	6	10	12	4	4	4	4	42	420

TARTIŞMA ve SONUÇ

Taşımali Eğitimin Yararları

Görüşmelerin ışığında taşımali eğitimin yararları şu şekilde sıralanabilir:

1. Taşıma yapan insanlara iş istihdamı sağlaması
2. Köyde yetersiz koşullar altında yaşayan çocuklara iyi bir eğitim görme şansının tanınması.
3. Merkez okullarda farklı öğretmen ve öğrencilerle etkileşim olanağına sahip olan köy çocuklarının sosyalleşebilmesinin sağlanması.
4. Köyde ve şehirde yetişmiş farklı çocukların birbirini tanıyarak iletişime geçmelerine fırsat tanınması ve zaman içerisinde köy ile şehir insanı arasındaki kopukluğun giderilmesi.
5. Köy çocuklarının ve dolayısıyla velilerinin olaylara ve topluma bakış açılarında değişiklikler yaratılmaya çalışılması.
6. Köylerdeki okul binalarının köylüye hizmet edebilecek farklı amaçlarla kullanılmasına olanak tanınması.
7. Çocukların merkez okullarda laboratuvar, spor salonu, resim atölyesi gibi olanaklarla tanışıp, yapılan sosyal ve kültürel etkinliklerde öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin ortaya çıkmasının sağlanması ve bu anlamda köy ve şehirlerde okuyan öğrenciler arasında fırsat eşitliğinin sağlanması.

Taşımali Eğitimin Sınırlılıkları

1. Köyden gelen öğrencilerin şehirdeki yaşamı gördükten sonra çelişkiler yaşamaması. Artık bu öğrencilerin ne köylü ne şehirlili sadece “şehirlili gibi” olması.
2. Özellikle büyük sınıf öğrencilerinde şehir hayatına uyum sağlayamama ve diğer öğrencilerle iletişime girememesi.
3. Öğrenci ve aileleri arasında zamanla daha da artacak olan iletişim kopukluğu.
4. Merkezlerdeki farklı yaşamları gördükten sonra öğrencilerin kendi yaşam tarzlarından eziklik duyması ve bir daha köye dönmek istememeleri.
5. Taşıma merkezi olarak seçilen okulların fiziki özellikleri ve kapasiteleri göz ardı edilmesi ve bu durumun taşıma merkezlerindeki eğitim öğretimi olumsuz bir şekilde etkilemesi.
6. Taşınan öğrencilerin öğle yemeği gereksiniminin düzenli bir şekilde sağlanamaması.
7. Taşıma yapan sürücülerin hizmet içi eğitim almaması

Taşımali Eğitim İle İlgili Öneriler

Refakatçi öğretmen hem çocukların güvenliği hem de köy ile merkez arasındaki iletişimin sağlanması açısından çok önemlidir. Milli Eğitim Bakanlığı refakatçi öğretmen uygulamasını denetlemeli ve yaptırımlar getirmelidir. Ayrıca refakatçi öğretmenlere maaş ve yolluk vererek görev cazip hale getirilmelidir. Taşınan öğrencilerin geldikleri okullara daha kolay uyum sağlayabilmeleri için taşıma yapılan merkez okullardaki rehberlik servisleri güçlendirilmelidir. Bu okullarda bir rehber öğretmen bulunmuyorsa rehber öğretmen atamalarında bu okullara öncelik tanınmalıdır.

Taşımali eğitim bugünkü durumu ile sadece ilköğretim öğrencilerini kapsamaktadır. Oysa projenin tam hedefe ulaşmasını sağlamak için devlet bunu orta eğitim kurumlarına da yaymalıdır. Bu öğrencilerin büyük kısmını orta öğretim seviyesinde “Taşımali Meslek Okulları”na kaydırmalıdır. Bu şekilde orta kademe meslek sahibi insan sayısı artacak ve ekonomiye getiri sağlanacaktır. Ayrıca köyüne dönmek istemeyip merkezlerde yaşam kurmak isteyen öğrencilere fırsat tanınmış olacaktır. Meslek okullarının türü ve bu okullara yönlendirme Milli Eğitim Bakanlığınca yapılmalıdır. Örneğin Güney Doğu Anadolu da tarım, sağlık veya endüstri meslek okulları özendirilirken, Akdeniz de turizm ya da aşçılık meslek okulları yapılandırılabilir.

Taşınacak olan öğrencilere ve bu öğrencilerin sınıf öğretmenlerine ders yarıyılı başlamadan hemen önce bir uyum programı uygulanmalıdır. Bu program öğrencilerin okula uyumlarını ve öğretmenlerin taşınan öğrencileri sınıfa kaynaştırmalarını kolaylaştıracaktır.

Öğretmen veli iletişimini sağlamak için sadece veli toplantıları değil farklı iletişim kanalları denenmelidir. Her dönem en az bir kez olmak koşuluyla öğretmenlerin taşınan öğrencilerin buldukları yerleşim birimlerine giderek öğrenci velileri ile yüz yüze görüşüp öğrencilerin yaşadığı koşulları gözlemlemeleri sağlanmalıdır.

Gelişmekte olan ülkemizde okullaşma oranını daha da yukarılara çekmek, her yöredeki çocuğa eğitimde fırsat eşitliği ilkesini uygulamak için taşınalı eğitim çok iyi tasarlanmış bir fırsattır. Türkiye gibi birbirinden çok farklı coğrafya ve iklim koşullarına sahip ve genellikle dağınık yerleşim düzenini seçmiş olan ülkelerde her yerleşim birimine okul açmaktansa onları bir araya toplayıp belli merkezlerde eğitim- öğretim vermenin çok daha etkili ve ekonomik bir yöntem olduğu velilere aktarılmalı ve veliler bu konuda ikna edilmelidir.

Kapatılan okulların ne şekilde değerlendirileceği acilen çözüme kavuşturulmalıdır. Kapatılan okulların araç-gereçleri merkezdeki okullara dağıtılıp paylaşılmalıdır. Bunun yanında binalarda köylünün gelişmesini sağlayacak halıcılık, el sanatları, okuma yazma gibi çeşitli faaliyetler Milli Eğitim Müdürlüklerinin koordinasyon ve gözetiminde açılabilir. Ayrıca binaların bir kısmı özel şahıslara satılarak hem maddi kazanç sağlayıp hem de binaların bakım onarım vs. külfeti devletin üzerinden alınabilir. Bu satışlardan elde edilen paraların bir kısmı ile köyün yol, su, elektrik gibi temel gereksinimleri giderilebilirken, diğer kısmı ile köy çocuklarının gittiği merkez okullarda kullanılabilir. Binaların satımı ve personelin başka bölgelere kaydırılması Milli İlköğretim Bakanlığı örgüt yapısı da bir oranda küçülüp daraltılabilir.

Gelişmekte olan ülkelerin en önemli hedeflerinden biri toplam nüfus içindeki şehirleşme oranını arttırabilmektir. Taşınalı eğitim uygulamasının orta ve uzun vadedeki getirilerinden biride bu olacaktır. Çok kısa bir süre içinde tüm şehirlerde bu uygulamaya geçirilmeli ve uygulamanın kapsamı genişletilmelidir. Bu hem şehirleşme hem de okullaşma oranını arttırmak için çok önemlidir.

KAYNAKÇA

www.arsiv.hurriyetim.com.tr/hur/turk/00/12/11/turkiye/41tur.htm (01.06.2004 tarihinde alınmıştır)
Taşınalı Eğitim Yönergesi www.meb.gov.tr/mebasp/mebdata/mevzuat/liste (07.05.2004 tarihinde alınmıştır)

İLKÖĞRETİM ONLINE

Elementary Education Online

<http://ilkogretim-online.org.tr/>

İLKÖĞRETİM ONLINE

İOO | ARŞİV | YAZARA NOT | YAYIN KURULU | HAKEM KURULU | ARAMA

ISSN: 1305-3515

Yayınlar	
2006 cilt: 5	"Elementary Education Online, EEO is An Open Access Journal" "İlköğretim Online, İOO erişimi ücretsiz bir dergidir"
Sayı 1 Sayı 2	İOO, İlköğretim-Online Dergisi DOAJ , IndexCopernicus , AERA ve eJournals in Education NewJour tarafından dizinlenmektedir.
2005 cilt: 4	EEO, Elementary Education Online is indexed and abstracted in DOAJ , IndexCopernicus , AERA and eJournals in Education NewJour .
Sayı 1 Sayı 2	
2004 cilt: 3	
Sayı 1 Sayı 2	
2003 cilt: 2	
Sayı 1 Sayı 2	
2002 cilt: 1	
Sayı 1 Sayı 2	

İlköğretim-Online 'da Ocak-Haziran ayları arasında inceleme sürecini tamamlayan yazılar birinci sayıda; Temmuz-Aralık ayları arasında inceleme sürecini tamamlayan yazılar ise ikinci sayıda yer alır.

Hazırlanmış olduğunuz çalışmalarınızı veya daha fazla bilgi / sorularınız için [bize yazınız](mailto:foo.editor@gmail.com). (foo.editor@gmail.com)

Katılmanızdan dolayı **Anayayınçlık**'a teşekkür ederiz.

İlkogretim-Online dergisinde yayımlanmak üzere

İlköğretim alanı ile

İlgili çalışmalarınızı bekliyoruz...